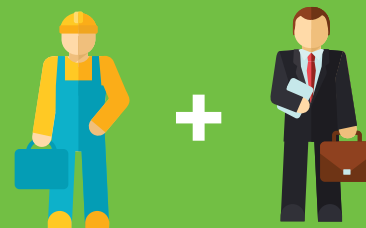

A: Predlog davčne reforme GZS in ZDSS, ki bi zvišala neto plačo 570.000 zaposlenim v gospodarstvu in javnem sektorju, državni proračun pa ima izpad prihodka v višini 328 milijonov evrov.

Kaj bi bolj prispevalo

Odprava varčevalnih ukrepov je slabša možnost

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Predlog davčne reforme GZS in Zbornice davčnih svetovalcev Slovenije (ZDSS) je usmerjen h krepitvi zaposlovanja v zasebnem sektorju, saj je BDP od predkrizne ravni nižji za štiri odstotke, število delovnih mest pa je nižje kar za osem odstotkov. Zaradi navedene razlike ocenjujemo, da so stroški rednega delovnega razmerja postali relativno previsoki za delodajalce. Število samozaposlenih je namreč od predkrizne ravni celo nekoliko višje, medtem ko je število redno zaposlenih nižje za 72.000 ljudi.

Celovita razbremenitev stroškov dela obsega pet ukrepov, ki bi spodbudili zaposlovanje, povečali potrošnjo in prispevali k izboljšanju dojemanja Slovenije kot države z ugodnim poslovnim okoljem za domače in tuje investitorje. Aktualna anketa med tujimi gospodarstveniki je namreč pokazala, da so prav stroški dela tisti, ki predstavljajo glavno oviro za tuje investitorje.

Ocenjujemo, da bi razbremenitev stroškov dela povečala neto prejemke 570.000 ljudi in bi pomenila 328 milijonov evrov izpada za konsolidiran proračun. Odprava varčevalnih ukrepov v javnem sektorju bi nedvomno imela pozitiven vpliv na potrošnjo, vendar nižji kot pri predlogu GZS in ZDSS, saj zajema manj ljudi in ima manjši vpliv na končno potrošnjo.

Zaradi višje ravni plač kot v gospodarstvu je tudi mejna nagnjenost trošenja javnih uslužbencev relativno nižja, kar pomeni nižji narodnogospodarski učinek. Prav tako se moramo zavedati, da bi 380 milijonov evrov več izdatkov za javni sektor pomenilo, da bi se obremenitev z davki in prispevki celotnega gospodarstva še povečala. In to prav na račun zasebnega sektorja, ki za te izdatke največ prispeva.

Prav tako je vprašljiva vzdržnost te poteze, saj so kakršnikoli varčevalni ukrepi pri plačah v javnem sektorju običajno začasni in težko dosegljivi, kar je lahko izziv v novi recesiji.

V krizi zadolževanje za plače javnih uslužbencev le dviguje relativno zadolženost Slovenije in dodatno slabi medgeneracijsko solidarnost, kar se je že izkazalo pri zadnji recesiji. Davčna reforma razbremenjuje tudi stroške dela javnega sektorja, s čimer država ob višjih neto plačah javnih uslužbencev privarčuje pri svojih izdatkih (znižanje prispevka delodajalca). Pri razvojni kapici je namreč od 50.800 zaposlenih razbremenitve deležno 60 odstotkov zaposlenih v javnem sektorju. Podoben učinek ima tudi zmanjšanje progresije dohodninske lestvice nad 1,8-kratnikom povprečne bruto plače.

Odprava demotivacije zaposlovanja

Vseeno je naš predlog bolj vzdržen, saj odpravlja glavne demotivacije zaposlovanja in izplačevanja višjih plač v gospodarstvu, niža obremenitev stroškov dela najbolj produktivnih zaposlenih in povečuje razmerje med povprečno in minimalno plačo. Dodatni pozitivni učinki, ki jih nismo mogli oceniti, so zmanjšanje potreb po socialnih transferjih in večja kreditna sposobnost nizko zadolženega prebivalstva. To bi dodatno povečalo zasebno povpraševanje, ki predstavlja polovico BDP. Po naši oceni bi se v prvem letu reforme zaradi tega število delovnih mest povečalo za 3.140, vsako naslednje leto pa še za 3.000. [gg](#)

Foto: Tadej Krefc

Po naši oceni bi se v prvem letu reforme število delovnih mest povečalo za 3.140, vsako naslednje leto pa še za 3.000.

B: Odprava varčevalnih ukrepov v javnem sektorju, ki bi pomenili 380 milijonov evrov večjo javno porabo. Samo za 160.000 javnih uslužbencev.

k višji rasti BDP?

Brezpredmetno tehtanje

Jakob Počivavšek, predsednik KSS PERGAM

Kot pri snovanju vseh politik tudi za to dilemo velja, da bi ob skladnosti različnih politik k rasti BDP največ prispevala kombinacija obeh ukrepov, ki pa imata pomembne različne učinke, vključno z vplivom na javne blagajne.

Davčno reformo v okviru prerazporeditve davčne bremena in razbremenitev dela na račun kapitala (zlasti davka od dobička pravnih oseb) in premoženja (zlasti davka na nepremičnine) smo v okviru socialnega sporazuma podprli in zahtevali tudi sindikati. Najširšo podporo ima uvedba dodatnega dohodninskega razreda med sedanjima 27 in 41-odstotnima stopnjama, glede na distribucijo plač v Sloveniji pa je za doseganje višjega razpoložljivega dohodka pomemben tudi predlog za dvig splošne olajšave.

Socialne kapice ni mogoče uvesti

Na drugi strani so med predlogi GZS trije, ki so po našem mnenju problematični. Socialne kapice po našem mnenju ni moč uvesti, ne da bi bodisi povzročili nenadomestljiv izpad v socialnih blagajnah, bodisi izključili številne, ki pomembno prispevajo k razvoju in višji dodani vrednosti, pa so njihove plače danes nižje od praga, pri katerem se predlaga uvedba socialne kapice. Predlog GZS v tem delu odstopa od ureditve socialne kapice v drugih državah in ne predvideva virov, ki bi izpad nadomestili.

Drugi predlog, ki je sporen, je ukinitvev 50-odstotnega dohodninskega razreda, ki je bolj pomemben s simboličnega kot javnofinančnega vidika v času, ko še vedno veljajo varčevalni ukrepi na področju socialnih transferjev, plač ... Kot tretji pa je predlog za ukinitvev prispevka za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, glede katerega ne najdemo razloga za njegovo ukinitvev, hkrati pa bi ta ukrep pomenil relativno velik izpad v socialnih blagajnah.

Sedmo leto varčevanja

Vprašanje odprave varčevalnih ukrepov v javnem sektorju ima za razliko od zgornjih predlogov učinke pretežno na proračun in manj na socialne blagajne, kar je pomembna razlika. Potrebno je upoštevati tudi dejstvo, da so plače v javnem sektorju v zadnjih letih padale in se varčevalni ukrepi podaljšujejo že sedmo leto, med njimi tudi regres za letni dopust, ki je nižji od minimalne plače, kot sicer določa zakon (ZDR). Hkrati je potrebno izpostaviti, da se ocena vrednosti sprostitve ukrepov nanaša na takojšnjo odpravo varčevalnih ukrepov, pogajanja med vlado in sindikati pa potekajo o postopni odpravi v obdobju do vključno leta 2019.

Še bolj pomembna kot finančni učinki ukrepov v javnem sektorju je učinkovitost javnega sektorja, ki je nepogrešljiva za podporo gospodarstvu. Ustrezno nagrajevanje je za doseganje učinkovitosti nujno, ni pa niti edini, niti zadosten pogoj za to.

Problem ocen finančnih učinkov je potrebno izpostaviti tudi v zvezi s predlagano davčno reformo GZS. Medtem, ko je ocena izpada javnih prihodkov lažja, je bistveno bolj vprašljiva napoved povečanja davčnih prihodkov iz naslova davka na potrošnjo in novih delovnih mest. Ne glede na to je povečanje razpoložljivega dohodka (tudi z zviševanjem plač) dobrodošlo zlasti za srednji sloj, ki v največji meri tudi troši in s tem dviga zasebno potrošnjo, ki pomembno vpliva na rast BDP. K temu cilju pa bi prispevale tako nekatere rešitve davčne reforme, kot tudi postopna odprava varčevalnih ukrepov v javnem sektorju.

Tehtanje med spremembo davčne politike ali odpravo varčevalnih ukrepov v javnem sektorju je brezpredmetno, če ne bodo opuščeni stari vzorci ekonomske politike in sprejeti novi koraki industrijske politike s spodbudno fiskalno politiko za nova vlaganja v zaposlene in sredstva, inovacije in nova pametna delovna mesta. Ključnega pomena je tudi razvojna skladnost zasebnega in javnega sektorja. [gg](#)

Foto: arhiv Pergam

Ukinitvev 50-odstotnega dohodninskega razreda je bolj pomembna s simboličnega kot javnofinančnega vidika.